

En trevlig l  sning

2006-12-15

Senast uppdaterad 2006-12-15

En liten juldeckare, kanske? Den här har ett visst schackligt inneh  ll, och g  tans uppl  sning hänger på det som i problemschackliga kretsar kallas retrograd analys.

En trevlig l  sning skrevs redan 1916 av den förr mig helt obekante Raymund Allen; jag översatte den till svenska 2003 förr Schacknytts julnummer.

Den här lilla julhistorien har väl egentligen bara kuriosaintresse, oavsett om man betraktar den från deckarkonnes  rens eller schackspelarens synvinkel. Men faktum kvarstår att den skrevs redan 1916, och att ingen mindre än Dorothy Sayers fann den tillräckligt intressant förr att inkludera den i sin antologi Great short stories of detection, mystery and horror.

En trevlig l  sning   r skriven av Raymund Allen, och jag översatte den till svenska 2003 förr Schacknytts julnummer.

Kapps  cken, som förr Kenneth Dales starka arm knappt varit mer än en fjäder då han lämnade stationen, tycktes på något magiskt s  tt växt sig allt tyngre under den kilometers promenad som förde honom till Lord Churts lantliga residens. Det var med l  ttnad han stälde kappsäcken på verandan, och ringde på klockan.

Han var tvungen att vänta några minuter, och sedan öppnade Lord Churt dörren i egen hög person. Hans runda, rödlätta ansikte, som knappt skulle behövt någon make-up alls förr att bli en perfekt "Mr Pickwick", strålade välkomnande. "Kom in, k  re v  n, kom in! Utomordentligt trevligt att se dig. Jag önskar dig en God Jul!"

Det var julafton, och hans s  tt formligen bubblade av den vänlighet som tillhör helgen. Han tog kappsäcken och bar in den i hallen.

"Jag är min egen d  rrvakt och upppassare och allting annat förr ögonblicket. Skickade alla tjänare till en julteaterr  rest  llning i skolan h  r på orten och l  ste efter dem. Min fru följde med och moster Blaxter."

"Och Norah?" frågade Kenneth.

"Ah! Norah!" svarade Churt med en v  nlig klapp på Kenneths axel. "Norah   r den enda person som räknas, visst   r hon, och naturligtvis ska hon vara det. Norah stannade inne förr att skriva julkort, och jag skulle tro att hon fortfarande   r på sitt rum, men korten måste vara skrivna nu förr jag s  g dem i brevs  cken. Hon skulle naturligtvis ha m  tt dig, men ditt brev sa att du inte kunde komma."

"Ja, jag vet. Jag trodde inte jag skulle komma loss, men idag mjuknade min chefs hjärta, och han sa att han skulle klara sig utan mig tills övermorgon. Så jag rusade iväg förr att ta två-och-femton-tåget, och hann precis med."

"Och h  r   r du, som en glad överraskning förr din stackars besvikna Norah - och förr oss alla," la han till, godmodigt.

<http://tabula.bosjo.net>
 Powered by Joomla!
 Genererad: 26 April, 2024, 06:01

"En turlig vinst för er, Sir James," observerade Gornay.

"Turlig?" frågade Winslade. "Du har redan talat om för oss att vi har brutit mot alla sunda principer i öppningen, men kunde svart spelat bättre under de senaste dragen?"

"Han kan fortfarande vinna partiet i slutst  llningen," svarade Gornay.

{mosdiagram fen="r4rk1/1pp2p1p/1p1p1Bp1/2b1P1Q1/2q1p3/2P4P/bPP1P1PN/N3KB2"}

Winslade    Churt

Svart drar och vinner

Han bevisade sitt påstående genom att göra några drag, och återställde sedan pjäserna till sina ursprungliga platser.

"N  ja, det spelar igen roll, du vann," sa Churt godmodigt, "jag skulle aldrig ha hittat r  tt drag på egen hand."

Gornay fortsatte att studera br  det uppmärksamt, och hans ansikte fick ett ivrigt uttryck, som om han upptäckt något nytt och intressant i ställningen. Just då var Kenneth bara irriterad över dröjsmålet. Det var först någon timma senare som sekreterarens kommentarer om partiet fick en så viktig betydelse för honom att han drog sig till minnes den exakta ordalydelsen.

"  ven om spelet var tämligen excentriskt ibland, så måste jag säga att det var dj  rt och spektakulärt på båda sidor kommenterade Gornay. "Till exempel, när Lord Churt offrade sin springare utan att få någonting för den, och när ni, Sir James, gav honom valet att slå er dam med a- eller c-bonden på b6." Han vände sig mot Churt. "Det hade kanske varit bättre att slå med c-bonden   n med a-bonden."

"Jaja, det var det säkert," svarade Churt, "men jag skulle säkert gjort pannkaka av alltihop i alla fall. Med kom med nu, allesamman, så ska vi se om vi kan få oss en kopp te."

Kenneth lyckades, innan teet serverades i stora rummet, hitta Norah och utbyta hälsningar på tu man hand, och hennes ansikte strålade fortfarande av glöden det oväntade mötet då de steg in i rummet. Efter teet drog sig Sir James tillbaka till herrummet för att, tillsammans med sekreteraren, njuta en cigarr, och Churt vände sig till Norah. "Du måste sjunga en av de julsånger du lovade oss, och sedan kan ni ungdomar gå till biblioteket för att diskutera era privata affärer. Jag vet att ni längtar efter att komma bort från oss gamla stötar."

"Tack så mycket, Lord Churt, för 'gamla stötar',    din frus och mina vägnar," sa moster Blaxter med en mild sarkasm som på något sätt misslyckades att förmedla den avsedda spefulla effekten. Men Norah hade redan satt sig ned vid pianot, och hon stämde upp en glad juls  ng innan han kunde formulera ett passande svar.

Hon spelade ännu en juls  ng, en där alla kunde sjunga med, och under denna råkade Kenneths hand träffa på brevet i fickan. Han öppnade kuvertet just som Norah reste sig från pianot. Hon kände igen sin egen handstil och blev

blossande rÅ¶d. "Var fÅ¶rsiktig, Ken! LÅ¶t ingenting ramla ut!" varnade hon.

Han drog fÅ¶rsiktigt ut brevet, och sÅ¶g noggrant till att en liten lock brunt hÅ¶r, ett Å¶mhetsbevis som hon skulle varit fÅ¶r blyg fÅ¶r att lÅ¶ta alla se, stannade kvar i kuvertet. Medan han var upptagen med detta, lÅ¶sgjorde sig en tunn pappersbit frÅ¶n det vikta brevet, och fladdrade lÅ¶ngsamt ner mot mattan, och instinktivt riktades alla Å¶gon mot det. Det var en sedel frÅ¶n Bank of England, pÅ¶ ett belopp av ett tusen pund.

Kenneth tittade undrande pÅ¶ Norah, men blev inte klokare av det. DÅ¶refter pÅ¶ Lord Churt, dÅ¶ mÅ¶jligheten slog honom att han, i ett julanfall av sin karakteristiska givmildhet, pÅ¶ nÅ¶got sÅ¶tt lyckats smuggla ner sedeln i brevet. Men Lord Churts fÅ¶rstummade ansiktsuttryck var utan tvekan Å¶kta. Hans hÅ¶nder darrade nÅ¶r han tog upp sin fickkalender och jÅ¶mfÅ¶rde en anteckning mot sedeln nummer. Han var den fÅ¶rste att bryta tystnaden. "Detta Å¶r utomordentligt mÅ¶rkligt. Det hÅ¶r Å¶r just precis den sedel som jag skickade till RÅ¶da korset i eftermiddags som min julgÅ¶va, precis den som jag skaffade fÅ¶r att skicka anonymt till dem, och som ni damer var sÅ¶ intresserade av vid frukostbordet."

Alla tittade pÅ¶ varandra fÅ¶r att fÅ¶ en fÅ¶rklaring, tills alla Å¶gon var riktade mot Norah, eftersom hon var den person som skulle kunna fÅ¶rvÅ¶ntas lÅ¶mna en.

Churt var upprÅ¶rd och bekymrad. Moster Blaxter sÅ¶g misstÅ¶nksamt pÅ¶ Norah, nÅ¶r hon sÅ¶g flickan fÅ¶rbli tyst, med ett ansikte som fÅ¶rlorat all fÅ¶rg. "Eftersom sedeln hittades i ett brev avsÅ¶nt av Norah, bÅ¶r hon vara den som kan fÅ¶rklara hur den kom dit," anmÅ¶rkte hon.

"Jag har inte den avlÅ¶gsnaste aning om hur den kom dit," svarade Norah, "Jag kan bara sÅ¶ga att jag inte stoppade dit den, och att jag Å¶rver huvud inte sett den sedan frukosten, tills den fÅ¶ll ur mitt brev fÅ¶r nÅ¶gra Å¶gonblick sedan."

"Mycket mÅ¶rkligt," kommenterade moster Blaxter torrt. Kenneth hade svÅ¶rt att hÅ¶lla sig lugn. "Jag hoppas du inte insinuerar att Norah stal sedeln!"

"Mina kÅ¶ra vÅ¶nner," sa Churt i ett fÅ¶rsÅ¶k att lugna ner samtalstonen, "lÅ¶t oss hÅ¶lla vÅ¶ra huvuden kalla, och inte stÅ¶lla till med nÅ¶gra scener."

Kenneth hade Å¶nnu inte lugnat ner sig. "Om Norah hade stoppat ner sedeln i kuvertet, skulle hon ha pÅ¶pekat det i sitt brev. Jag hoppas ni accepterar mitt ord nÅ¶r jag sÅ¶ger att hon inte gÅ¶r det."

"LÅ¶s upp mitt PS, Ken," krÅ¶vde Norah. "FrÅ¶ken Blaxter kan mycket vÅ¶l pÅ¶stÅ¶ att det syftar pÅ¶ sedeln." Flickan tittade pÅ¶ henne med ett ansikte som nu blixtrade av ilska, och Kenneth lÅ¶ste hÅ¶gt: "PS. LÅ¶t ingen se vad jag skickar till dig!" Det hade inte slagit honom att det kunde tas som nÅ¶got annat Å¶n en skÅ¶mtsam anspelning pÅ¶ hÅ¶rlocken, med utropstecknet tolkat ungefÅ¶r "som om jag ens skulle tÅ¶nka tanken att du skulle gÅ¶ra det," eller nÅ¶got liknande. Det hela bÅ¶rjade bli fÅ¶r allvarligt fÅ¶r att ta nÅ¶gon hÅ¶nsyn till blygsel, och han visade upp hÅ¶rlocken som fÅ¶rklaring till Norahs PS. Det var en grym Å¶ldets nyck, tÅ¶nkte han, att efterskriften skulle kunna misstolkas. Han hade rÅ¶knat med att Norahs charm skulle ta det Churtska hemmet med storm, och dÅ¶rfÅ¶r var det extra retfullt att i stÅ¶llet se henne utsatt fÅ¶r en sÅ¶ avskyvÅ¶rd misstanke. Moster Blaxters upptrÅ¶dande blev Å¶nnu mer irriterande av att han inte hade nÅ¶got sÅ¶tt att motbevisa henne. Han var dÅ¶rfÅ¶r tacksam nÅ¶r Lady Churts mjuka rÅ¶st gav diskussionen en annan riktning. "Hur lÅ¶nge har herr Gornay varit hÅ¶r?" frÅ¶gade hon sin man.

Churt sÅ¶g chockerad ut. "Å¶,lskling, vi fÅ¶r inte gÅ¶ra nÅ¶gra fÅ¶rhastade anklagelser i en sak som denna. Vilket motiv skulle

Gornay haft f   r att placera sedeln i Norahs brev om han t   nkte stj  la den? Och dessutom, mitt vittnesm   l kommer att visa att han   r oskyldig."

"Skulle du ha n   got emot att tala om exakt vad du gjorde med sedeln efter att du visat den vid frukosten i morse?" fr   gade Kenneth.

"Jag ska berätta precis vad som h   nde," svarade Churt. "N   r alla tittat p    den vid frukostbordet, la jag tillbaka den i kalendern, som jag hade i min ficka tills i eftermiddags. Medan vi spelade schack kom jag p    att brevs   cken skulle skickas till postkontoret tidigare än vanligt idag, s    jag la sedeln i ett kuvert med R   da korsets adress f   rtryckt, klistrade ihop kuvertet och la det i s   cken. Jag gick direkt tillbaka till biblioteket, och jag kommer ih   g att jag blev f   rv   nad    ver det drag som Winslade hade spelat, eftersom han offrade damen f   r ingenting. Just i det    gonblicket kom jag p    att Norah f   rmodligen redan hade lagt sina brev i s   cken, och att jag, i s    fall, lika g   rna kunde l   sa den med en g   ng s    slapp jag vara orolig f   r att gl   mma det senare. Jag tittade p    schackbr   det n   gra minuter, fortfarande st   ende, sedan gick jag och l   ste s   cken, efter att ha kontrollerat att Norahs brev verkligen var d   r. Jag gick direkt tillbaka och slog Winslows dam."

"Men jag f   rst   r inte vad det h   r har med herr Gornay att g   ra, och hur det bevisar hans oskuld," anm   rkte Lady Churt.

"   skling, vem som    n tog sedeln fr   n ett kuvert och stoppade den i ett annat m   ste ha gjort det under det f   tal minuter som gick mellan mina tv    bes   k vid s   cken. Det var den enda tid som brevet var i s   cken utan att den var l   st. Och under de d   r minuterna tittade Gorney p    v   rat parti, s    det kan inte ha varit han."

"Var han i biblioteket under hela partiet?" undrade Kenneth.

"Jag kan inte sv   ra p    det," svarade Churt. "Jag tror knappast det. Jag la inte m   rke till det i varje fall. Men jag    r s   ker p    att han varken kom eller gick medan jag stod och stirrade p    Winslades drag, och han m   ste varit d   r n   r Winslade offrade sin dam och n   r jag tog den, eftersom han kommenterade just precis de dragen efter partiets slut, och f   reslog att jag borde slagit med den andra bonden. Du h   rde ju honom sj   lv."

"Ja," svarade Kenneth. "S    l   ngt    r jag med. Men det finns n   got som heter dyrkar, som bekant."

"Tillverkarna av det h   r l   set garanterar att inga dyrkar biter p    det," svarade Churt, "och nyckeln har inte varit ur mina h   nder, s    han har inte kunnat tillverka en kopia,    ven om han skulle haft tid till det."

Norah br   t in med en r   st som darrade av indignation. "Med andra ord, Lord Churt, anser ni att alla indicier pekar p    den enda person, f   rutom Gornay och Sir James Winslade, som befann sig i huset. Och mot det kan jag bara s   tta mitt ord."

"Och det    r v   rt alla indicier i v   rlden," utbrast Kenneth, och hon tackade sin f   rk   mppe med ett snabbt leende.

"Lady Churt har alldeles r   tt," fortsatte han. "Jag s   tter mitt huvud p    att det var den d   r lurifaxen Gornay. Kalla omedelbart hit honom, och se efter om inte hans ansikte visar hans skuld n   r jag beskyller honom f   r att vara en tjuv."

"Det g  r du inte alls!" utropade Churt bestört. "Det skulle leda till pinsamheter. Det finns ingen anledning att göra något så   verilat." Han antog den juridiska värdighet som han använde i den lokala rätten då han d  mde någon bu till fem shillings böter i stället för de sex månader vederbörande borde haft. "Jag vägrar absolut att hysa någon form av misstanke mot någon under detta tak; gäster, t  nare eller någon annan. Det kommer förmodligen att visa sig att det inträffat någon egendomlig olyckshändelse, som ser självklar ut när den förklarats.   ... andra sidan, det   r också må att någon person med onda avsikter lyckats ta sig in i huset utifrån, även om jag måste erkänna att jag inte f  rst  r motivet för dennes handlingar om det skulle visa sig vara så. Hur som helst så ser jag som min plikt, för allas v  rt anseende, att den här historien reds ut av lämplig myndighet."

"Vad menar du med lämplig myndighet?" frågade Lady Churt. "Jag tyckte inte polisen h  r i byn skötte sig särskilt bra nå stackars Kelpie blev stulen."

Aberdeenterriern vid hennes fötter tittade upp ner han hörde sitt namn, och Churt fortsatte: "Jag ska telefonera Scotland Yard. Om Shapland   r där,   r jag s  ker på att han skulle kunna komma ner med en gång i sin bil. Han borde kunna vara här inom två timmar. Tills han, eller någon annan, anländer ber jag er att inte yttra ett ord om den här affären till någon som inte befinner sig här i rummet."

"Absolut r  tt sätt att hantera detta," anmärkte moster Blaxter. "Det är inte mer än rätt att skulden läggs på rätt person vem denna person   n råkar vara."

Med en taktfullhet som Kenneth inte hade tilltrott honom, vände sig Churt till Norah: "Jag tvekar inte ett ögonblick på att Shapland kommer att reda ut det h  r på ett tillfredsställande sätt. Tills dess, k  ra flicka, befinner vi oss i samma båt, få det är bara mitt ord som säger att jag la sedeln i röda-kors-kuvertet över huvud taget."

Hans vänliga s  tt gjorde att hon fick tårar i ögonen, och Kenneth ledde iväg henne till biblioteket.

"Att tänka sig att de tror att jag är en tjuv - en tjuv, Ken - en vanlig simpel tjuv!"

"Nonsens, min   lskl  ng," sa han. "Ingen kan tro på sådana dumheter."

"Den där avskyvärda moster Blaxter g  r det i varje fall. Hon så gott som sa det rakt ut." Hon satte sig in en f  t  lj och började lugna ner sig, medan han vankade av och an i rummet, på samma gång arg och tankfull.

"Jag är så glad att jag hade dig på min sida, Ken, och Lord Churt, han är en riktig gammal raring."

"Han är en dum gammal raring, hur som helst," svarade han. "Han har mer pengar än han vet vad han ska ha dem till, men att bara tänka tanken på att skicka en tusenlapp med julposten, för att bli borttappad bland alla rödhakar och julh  lsningar!"

H  r avbröts de av att Gornay kom in i rummet.

"Jag tänkte inte stanna länge," sa han som ett svar på deras inte särskilt välkomnande miner. "Jag har bara kommit för att be om en liten t   nst. Jag har en dispyt med Sir James om konsten att avl  sa en persons karaktär från hans handstil, och nu skulle jag vilja ha exempel från personer vi båda k  nner. Vilken liten papperlapp som helst duger." Kenneth tog upp en sida anteckningspapper från ett bord, och skrev "Allt är inte guld som glimmar," och Norah la till "Lika barn leka bäst." Det verkade vara det snabbaste sättet att bli av med honom. Gornay s  g på pappret med en min som antydde att han inte var helt nöjd. "Jag hade hellre sett något som inte var skrivet specifikt för detta. Ingen skriver helt obesvärat när han vet vad det ska användas till. Ni har inget gammalt kuvert eller något i den stilen?"

Ingen av dem kunde hjälpa honom, och han gick sin väg, synbarligen en smula besviken.

"Jag undrar om det verkligen var d  rf  r han ville ha våra handstilar," anmärkte Kenneth misstänksamt. "Han är en snabbtänkt kanalje. Tänk bara på hur snabbt han hittade r  tt drag i det där schackpartiet. Det var inte helt uppenbart."

Schackspelet låg öppet på bordet där Churt hade l  mnat det före teet. Han tittade på det, först helt flyktigt, sedan med ett   lkande intresse. Han tog upp en av pjäserna för att undersöka den närmare, ställde tillbaka den, och upprepade sedan proceduren med andra pj  ser, alltmellan hans sätt visade en hela tiden   lkande upphetsning.

"Vad är det, Ken?" frågade Norah.

"Bara en skymt av någonting." Han satte sig ner. "Jag måste tänka - tänka h  rdare än jag gjort i hela mitt liv."

Han lutade sig framåt, och l  t huvudet vila i händerna. Hon väntade under tystnad, tills han, efter några minuter, s  g upp igen.

"Ja, jag börjar att se låset - mer än en skymt. Han är en listig rackare, herr Gornay, så väldigt listig!" Han log, dels av glöden att finna en tr  d i ett tilltrasslat n  t, dels av beundran för det intellekt som vävt det. "Skulle du vilja veta vad det var han verkligen var ute efter när han kom in h  r?"

"Hemskt gärna," svarade hon. "Men menar du att han inte hade haft någon dispyt med Sir James?"

"Jodå, det hade han säkert - han startade den för att den passade hans planer; men det han verkligen ville ha var det h  r." Han tog upp kuvertet där sedeln hittats ur fickan. "Den där sm  rjan om karakt  rsbed  mning var ingen dum idé, och förmodligen hans enda chans. Men nej, k  re Gornay, det kuvertet f  r du inte - inte ens för de tusen pund du stoppade ned i det."

"Snälla Ken, förklara," bad Norah.

"Jag ska, snart," svarade Kenneth, "men jag skulle vilja få alla pusselbitar att passa först. Det andra problemet har vi inte l  st   n."

Han sänkte   ter blicken mot mattan framför eldstaden, och började tänka högt, för Norahs skull. "Churt resonerar som så att Gornay måste ha varit h  rinne och tittat på partiet under den enda tid som någon kunde ha mixtrat med breven, eftersom han efteråt nämnde det drag som spelades precis i början av den perioden och det som spelades precis i slutet. Men Winslade kunde ha berättat om de dragen medan Churt öppnade för mig. Det skulle l  sa gåtan. Jag skulle i och för sig ha trott att Winslade var för principfast för att prata om partiet medan hans motståndare var ute ur rummet, men jag ska fråga honom. Jag behöver ju inte berätta av vilken anledning jag vill veta det."

Han kom tillbaka nästan omedelbart. "Nej, de samtalade inte om partiet medan Churt var borta. Så var det med den saken. Låt oss försöka från andra hållet. Antag - och jag tror jag kan bevisa det - att Gornay verkligen mixtrade med breven. Frågan är då hur han kunde veta hur de två dragen spelats."

Han tog upp schackspelet igen, och tittade på det så målmedvetet och länge att Norah till slut tappade tålamodet.

"  lskling, vad kan du hoppas uträtta genom att stirra så länge på schackbrädet?"

"Jag har en egendomlig typ av schackproblem att l  sa innan den där Sherlock Holmes-mannen från Scotland Yard dyker upp. Häng med h  r nu. Om det fanns något annat sätt som Gornay kunde fått reda på att de två viktiga dragen spelats, utan att vara närvarande när det hände, och utan att någon berättat det för honom, då skulle Churts argument falla, eller hur?"

"Det är klart, men vad finns det för annat sätt? Kan han ha tittat in genom fönstret?"

"Jag tror vi kommer att upptäcka att det något klyftigare   n så. Jag tror att jag ska kunna bevisa att han kunde räkna ut att de två dragen spelats, utan någon annan hjälp, från pjäsernas ställning vid slutet av partiet, som de står nu."   ...te b  rjde han sig ner över br  det." Vit spelar damen till b   utan att slå något, och svart tar damen med a-bonden; det är de två dragen."

I ytterligare nästan en halvtimme väntade Norah under lojal tystnad, medan hon betraktade växlingarna i hans ansikte allteftersom det lystes upp då någon detalj förklarats, eller mulnade då han   ter upptäckte någon dold komplikation.

När han till slut stängde spelet, och ställde ned det, var hans ansiktsuttryck fortfarande mystifierat.

"Kan man inte bevisa att damen måste ha blivit slagen på den där speciella rutan?" frågade Norah.

"Nej," svarade han. "Det kan lika gärna ha varit ett torn. Jag f  rst  r det inte. Så många av pusselbitarna passar att jag är säker på att jag har rätt, men det är en liten bit som jag inte kan hitta. Vid Jupiter!" la han till, då en ny tanke slog honom, "jag undrar om Churt skulle kunna ge mig den?"

Han var just på väg att ta reda på det då en tjänare kom in i rummet med ett meddelande att Lord Churt väntade på dem på sitt arbetsrum.

Den skara som samlats i arbetsrummet var densamma som bevittnat upptäckten av tusenpundssedeln i stora rummet, med tillägg av Shapland, detektiven från Scotland Yard. Lord Churt satt vid sitt skrivbord, och Shapland satt vid hans sida, med ett ansikte som kunnat tas för ointelligent på grund av sin uttryckslöshet om det inte varit för de spejande ångon, som skärskådade de överliga ansiktena i tur och ordning. Norah och Kenneth tog de två stolar som var lediga, och, så snart dörrens stängts, ställde Kenneth en fråga till Churt.

"När du spelade ditt parti mot Sir James Winslade i eftermiddags, gav han dig då tornet på a1 i förgräva?"

Alla, utom Norah och den sfinxliknande detektiven, vars ansikte inte lämnade några ledtrådar om hans tankar, såg förvånade ut.

"Jag skulle knappast tro att det här är ett lämpligt tillfälle att diskutera en sådan lätt sinnig sak som ett schackparti", anmärkte master Blaxter syrligt.

"Jag måste beklanna att jag inte förstär vad det har med saken att göra," svarade Churt. "Men faktum är, att han gav mig just den förgrävan."

"Tacka Gud för det!" utbrast Kenneth, med en innerlighet som framkallade en antydan till intresse hos Shapland.

"Jag skulle vilja höra vad herr Dale har att anföra i den här saken," sa han. "Lord Churt har satt mig in i fallet."

"Jag vill rikta en anklagelse mot Lord Churts privatsekreterare, herr Gornay. Det vore kanske bäst om han är närvarande så han kan höra den."

"Alldeles ordigt, alldeles ordigt," avbröt Churt. "Vi ska inte ha några otrevliga scener om det kan undvikas."

"Då så," fortsatte Kenneth, "jag bara tyckte att det vore renhårigare. Jag anklagar Gornay för att ha stulit tusenpundssedeln ur kuvertet adresserat till Rådskorset, och för att ha placerat det i ett kuvert adresserat till mig. Jag anklagar honom för att ha använt osynligt blått, av en typ som blir synlig efter några timmar, för att stryka över min adress och skriva dit en annan, en medbrotslings adress, utan tvekan."

"Ni måste vara medveten om," påpekade Shapland, "att det är en mycket allvarlig anklagelse ni gör i vittnens närvaro. Jag antar att ni har något bevis som styrker den?"

Kenneth öppnade schackspelet. "Titta på märkena på de här schackpjäserna. De fanns inte där när partiet slutade. De fanns där, även om de inte var lika tydliga som nu, för en timme sedan. Precis de pjäser, och endast de, som Gornay rörde då han visade hur Lord Churt kunde ha vunnit, har blåttmärken. Om det inte var osynligt blått, varför skulle de bli allt tydligare? Om det är osynligt blått, hur kom det dit utom från Gornays skyldiga fingrar?"

Han tog upp kuvertet från Norahs brev, och en hastig blick på det räckte honom att hans ansikte skulle få en triumferande min. Han lämnade åter kuvertet till Shapland. "Blåcket börjar synas här också. Det verkar som processen är långsammare på papper än på schackpjössernas yta."

"Det är en fråga om hur mycket luft det utsatts för," rätade Shapland honom. "Kuvertet har varit i er ficka. Om vi låter det ligga här på bordet, ska vi snart se om er slutsats är korrekt. Under tiden, om herr Gornay är skyldig, hur kan ni förklara hans närvaro i biblioteket vid den enda tid då brottet han kan begåts?"

"Genom att förneka den," svarade Kenneth. "Vad har vi för bevis för att han var där under den kritiska tiden?"

"Hur kunde han annars veta de drag som spelades då?" frågade Shapland.

Äter pekade Kenneth på schackspelet. "Från pjössernas ställning vid slutet av partiet. Här är den. Jag kan bevisa, enbart med hjälp av den ställningen, under förutsättning att vi lämnat tornet på a1 i förhållande, att vi under partiets gång mestadels ha spelat sin dam till b6 utan att slå någon pjöss, och att svart mestadels ha slagit den med a-bonden. Om jag kan dra de slutsatserna från ställningen, så kunde Gornay det. Vi såg ju hur kvicktänkt han var när han visade hur Lord Churt kunde ha vunnit partiet när det såg så hopplöst ut att han gav upp."

Detektiven hade som tur var tillräckliga kunskaper i schack för att följa med när Kenneth demonstrerade sitt bevis.

"Jag påstår inte," fortsatte Kenneth när detektiven konstaterat att resonemanget var korrekt, "att han planerade detta alibi för förhand. Det var en idé han fick då han såg att slutställningen gjorde det möjligt att förutsäga de dragen. Han förlitade sig på tricket med det osynliga blåcket, och det hade lyckats om inte jag dykt upp så oönskat just i tid för att fånga upp Norahs brev."

Medan Kenneth avslutade sin redogörelse, hade Shapland åter tagit upp kuvertet. Som han hade förut sagt hade kontakten med luften gjort att den osynliga texten nu var läsbar, även om den fortfarande var svag. Bara den mittersta raden i adressen var ändrad; numret och namnet på gatan hade blivit förverstrukt med ett streck, och ersatts med en annan gata och ett annat nummer. Detektiven lämnade det till Churt. "Känner ni igen den andra handstilen, mylord?"

Churt tog på sig sina glasögon och undersökte det. "Det kan jag inte påstå att jag gör," svarade han, "men det är i alla fall inte herr Gornays." Han tog ett annat kuvert ur sin kalender, adresserat till honom själv med sekreterarens handstil, och pekade ut olikheterna i de två handstilarna. Norah kastade en orolig blick på Kenneth, och moster Blaxter en av sina suraste på flickan. Detektiven såg inte förvånad ut.

"Trots allt, mylord, tror jag att det skulle föra vår utredning framåt om ni ville kalla herr Gornay till det här rummet. Jag tror inte ni behöver vara rädda för att det ska uppstå någon obehaglig scen," la han till, och för ett ögonblick skymtade skuggan av ett leende på hans läppar.

Churt ringde i klockan, och så till närmaren att be sekreteraren att komma till honom.

"Herr Gornay för sin väg för en timme sedan, mylord. Han fick ett plötsligt bud, och räknar inte med att återse sin mormor i livet."

"Stackars sate! PÅ julafton ocksÅ!" mumlade Churt deltagande, och nu tillÅt sig Shapland ett aningen bredare leende.

"Jag gissade det," pÅpekade han, "nÅr jag kÅnde igen den handstil som skrivit den nya adressen pÅ kuvertet, annars hade jag som fÅrsiktighetÅtgÅrd gÅtt fÅr att hÅmta den man ni kÅnner som herr Gornay sjÅlv. Han År en herre som v pÅ Yarden kÅnner under mer Ån ett namn, och mer Ån en handstil, och nu nÅr vi sÅ ovÅntat fÅtt reda pÅ var han hÅ hus lovar jag att vi snart ska ha honom inom lÅs och bom. Kanske Lord Churt vill vara vÅnlig att se till att min bil blir framkÅrd, och tillÅta mig att anvÅnda hans telefon."

"Men du stannar Årver middagen?" frÅgade Churt. "Den År klar om nÅgra minuter, och ingen av oss kommer att ha tid att byta om."

"Jag År mycket tacksam, men herr Dale hÅr har skÅtt mitt arbete hÅr pÅ ett sÅtt som varje medlem i Yarden skulle vara stolt Årver, och jag mÅste fÅlja spÅret medan det År varmt. Det kommer kanske inte att vara nÅdvÅndigt att besvÅra er mer i detta Årende, men jag skulle tro att ni kommer att finna att det stora fÅrfalskningsfallet i Ashfield, som tidningarna har skrivit sÅ mycket om, snart kommer att ta en avgÅrande vÅndning."

"Jag tycker vi kan gratulera oss sjÅlva till att ha fÅtt den hÅr historien ur vÅrlden utan otrevligheter," sa Churt. "Nu kan vi fira jul i lugn och ro. Det skulle vilja sÅga att det var en trevlig upplÅsning, och en mycket trevlig lÅsning."

Hans ansikte strÅlade av lÅttnad och gott humÅr nÅr han Ån en gÅng tog fram sin kalender. "Norah, min vÅn, du mÅsta ta emot en gammal mans ursÅkt fÅr att ha orsakat dig en mycket otrevlig eftermiddag; och du mÅste ocksÅ ta emot den hÅr. Nej, jag accepterar inga avslag, och det kommer att vara mycket sÅkrare att skicka en check till RÅda korset."

LÅsningar:

Hur slutstÅllningen kunde vinnas:

1...e3 2.Dh6 Dh4+ 3.Dxh4 (eller Lxh4) Lc4 4.Sb3 Lxb3 och matt genom Ta1.

Om 2.Sg4 Dxg4 3.Dxg4/hxg4 (3.Dh6 Dh4+) Lc4 som ovan.

Om 2.g4 Lb3 3.Sxb3 Dxb3 och vinner.

Beviset fÅr att vit spelat "Db6" och svart "axb6":

Alla svarta pjÅser utom tvÅ År fortfarande kvar pÅ brÅdet; dÅrfÅr kan vit bara ha slagit tvÅ pjÅser. Dessa slag mÅst gjorts av bÅnderna pÅ c3 och e5, eftersom de har lÅmnat sina ursprungliga linjer. Vit kan dÅrfÅr inte ha slagit nÅgot med sin a-bonde, den kan dÅrfÅr inte kommit Årver till b-linjen, och dÅrfÅr var det en huvudpjÅs, inte en bonde, som slogs pÅ b6. Partiet spelades med tornet pÅ a1 i fÅrgÅva, och det andra tornet slogs pÅ h1 eller nÅgon av de angrÅnsande rutorna eftersom det inte kan ta tagit sig ut frÅn hÅrnet.

Eftersom svart slog en huvudpjäs på b6, och alla vita huvudpjäser (utom tornen, som vi sett ovan) fortfarande finns kvar på brädet, betyder det att den pjäs som slogs på b6 måste ha ersatts av a-bonden då den promoverats på åttonde raden. Det var inte ett torn som slogs på b6, eftersom de två tornen redan blivit avfärda ur räkningen. Bonden kan inte ha promoverats till en lăpare, därför att i så fall skulle den fortfarande vara kvar på a8 eftersom det inte finns någon väg ut, och detsamma gäller en springare (slaget på b6 måste ju ha inträffat innan bonden nådde åttonde raden).

Därför måste bonden promoverats till en dam, och därför var det en dam som slogs på b6, och när den gick dit kunde den inte slagit något, eftersom vits bästa slag gjordes av bänder. Q.E.D.